

Luonnossa oleskelun ja liikkumisen tärkeys, sekä sitä vaikuttavat tekijät

Ann Ojala

Tutkija

ann.ojala@luke.fi

Urbaani elämäntapa

- Vähäinen liikkuminen
  - Istumme liikaa
- Stressaantuneisuus
  - Elämäntapaan ja stressiin liittyvät sairaudet, masennus, ylipaino, diabetes ym. kehittyneissä maissa yhä merkittävämpi yhteiskunnallinen ongelma.
- Kontakti luontoon on muuttunut

Luonnon hyvinvointivaikutuksien mekanismit

- **Stressihallinta**
  - **Fyysinen aktiivisuus**
  - Sosiaaliset kontaktit
  - Immuunipuolustuksen vahvistuminen
  - Luontosuhteen kehittyminen ja vahvistuminen
- Tuloksena parempi terveys ja hyvinvointi

Luonnon hyvinvointivaikutuksien mekanismit

- Stressihallinta
- **Fyysinen aktiivisuus**
- Sosiaaliset kontaktit
- Immuunipuolustuksen vahvistuminen
- **Luontosuhteen kehittyminen ja vahvistuminen**
  - Tuloksena parempi terveys ja hyvinvointi

Luonnon virkistyskäyttö

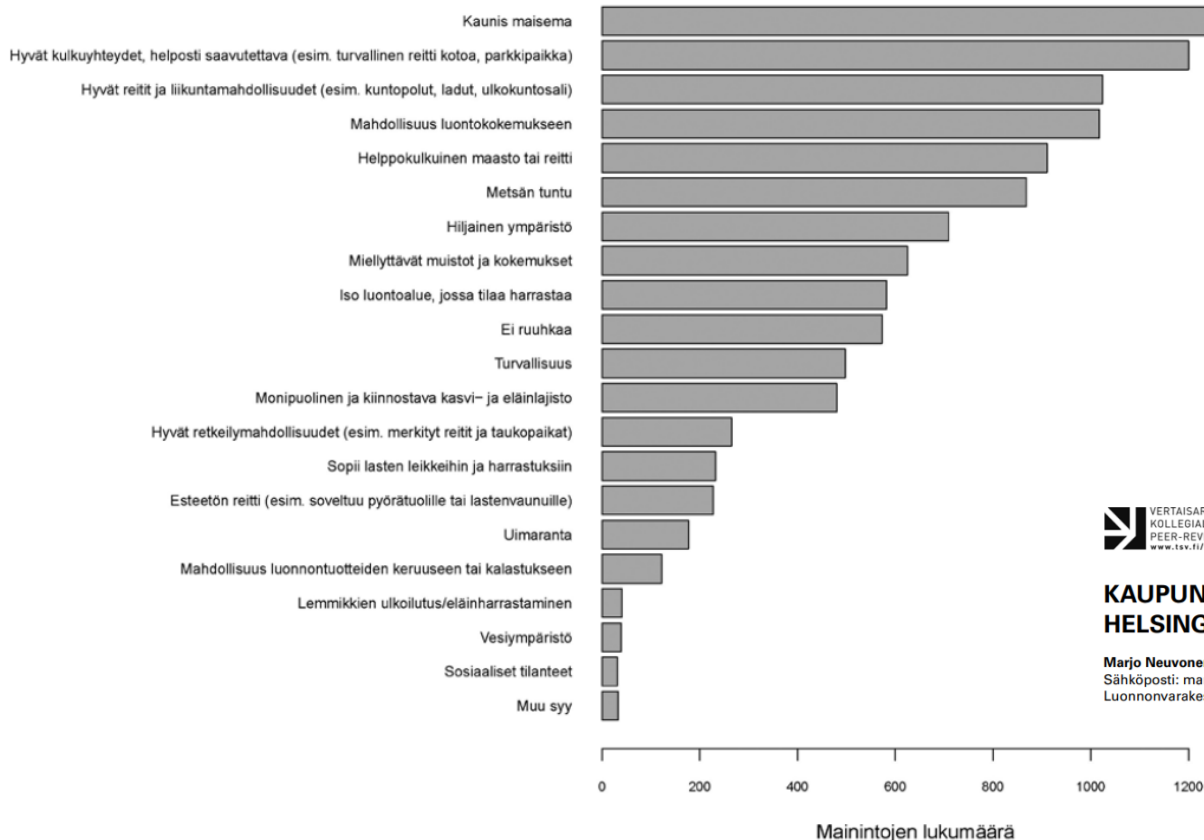
NatureMove - Luontoympäristöt suomalaisten liikunta-aktiivisuuden edistäjinä -hanke (NatureMove), 2016-2018, aikuisväestö

Rahoitus: OKM, Luke. Yhteistyössä Luke ja THL.

LVVI - Luonnon virkistyskäytön valtakunnallinen inventointi

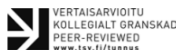
v.1998-2000, v.2009-2010 ja v.2019-2021. Rahoittajat: eri ministeriöt MMM, YM, OKM ja Luke. Tiedonkeruun yhteistyökumppani Tilastokeskus

Mikä virkistys – ja luontoliikuntapaikoissa miellyttää?

Asukaskysely Helsingissä

- Lähiviherympäristöt virkistymisen ja liikkumisen kannalta asukkaille tärkeitä (yli 90%)
- Luonnon rooli vapaa-ajan liikunnassa on tärkeä (36% vapaa-ajan fyysisestä aktiivisuudesta)

KAUPUNKILUONTO ASUKKAIDEN LIIKUNNAN EDISTÄJÄNÄ HELSINGISSÄ

Marjo Neuvonen, YTM, Luonnonvarakeskus, Latokartanonkaari 9, 00790 Helsinki. P. 029 532 5406.
Sähköposti: marjo.neuvonen@luke.fi (yhteyshenkilö). Katja Kangas, FT, Luonnonvarakeskus. Ann Ojala, VTT, Luonnonvarakeskus. Liisa Tyrväinen, MMT, Luonnonvarakeskus.

Luontoliikunnan määrään liittyvät tekijät

- Lyhyt etäisyys vähintään keskikokoiseen viheralueeseen
- Lyhyt etäisyys rakennettuun ulkoliikuntapaikkaan (vain ydinkaupunkialueella)
- Hyväksi koettu terveys, naissukupuoli, korkeampi ikä, matalampi BMI, matala stressitaso, runsas arkiliikunnan määrä ja **vahva luontosuhde**

Contents lists available at ScienceDirect

Health & Place

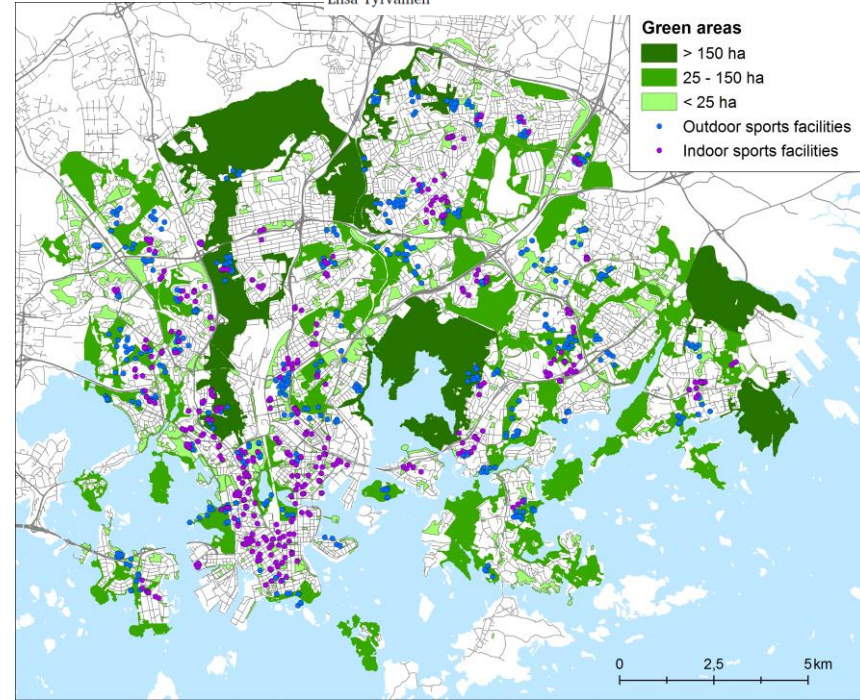
journal homepage: www.elsevier.com/locate/healthplace

Individual and environmental factors associated with green exercise in urban and suburban areas

Riitta Pykä^{a,b,c,1}, Marjo Neuvonen^a, Katja Kangas^a, Ann Ojala^a, Timo Lanki^{c,d}, Katja Borodulin^e, Liisa Tyrväinen^a

Ihmisen ja luonnon suhde

Luontosuhde kuvaa yksilön tasolla yhteyttä luontoon

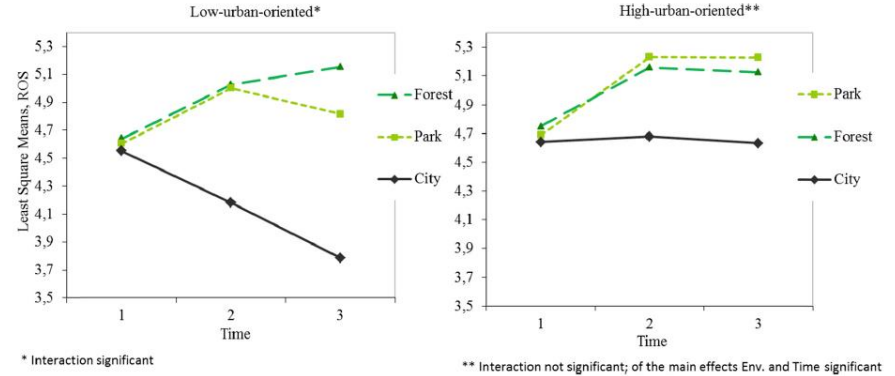
(esim. *nature relatedness* Nisbet, Zelenski, & Murphy, 2009)

Luontosuhdetta vaikuttavat tunnepohjaiset myönteiset elämykset ja kokemukset luonnosta sekä luontoa koskevat tiedot (esim. Capaldi, Dopko, & Zelenski, 2014).

- (Aktiivinen) vuorovaikutus ympäristön ja henkilön välillä
- (Positiiviset) henkilökohtaiset kokemukset
- Positiivinen sitoutuminen (positive engagement)

Kaupunkisuuntaneisuus ja elpyminen

Health & Place
Volume 55, January 2019, Pages 59-70

Restorative effects of urban green environments and the role of urban-nature orientedness and noise sensitivity: A field experiment

Ann Ojala ^{a,*,} Kalevi Korpela ^{b,} Liisa Tyrväinen ^{c,} Pekka Tiittanen ^{c,} Timo Lanki ^{c,}

Show more

<https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2018.11.004>

Under a Creative Commons license

Get rights and content

open access

Elpymiskokemus ja luontosuhde

Restorative effects of mature and young commercial forests, pristine old-growth forest and urban recreation forest - A field experiment

Jenni Simkin^{*}, Ann Ojala, Liisa Tyrväinen

Article

The Perceived Restorativeness of Differently Managed Forests and Its Association with Forest Qualities and Individual Variables: A Field Experiment

Jenni Simkin^{1,2,*}, Ann Ojala¹ and Liisa Tyrväinen¹

Fig. 1. The urban recreation forest (Urban).

Fig. 3. The mature commercial forest (Mature).

Fig. 2. The old-growth forest (Pristine).

Fig. 4. The young commercial forest (Young).

- Eri metsäympäristöillä ja siellä vietetyllä ajalla on vaikutus elpymiskokemukselle (oranssi - merkitsevät erot verrattuna muihin metsiin), artikkeli1.
- Elvyttävää kokonaiskokemusta metsissä vaikuttavat myös yksilötekijät, mm. luontosuhde (vihreä – merkitsevät erot), artikkeli 2).

Ihmisen ja luonnon suhde

- Luontosuhde on suhteellisen vakaa yksilöllinen tekijä (Kaiser ym 2014),
- siihen liittyvät vahvasti lapsuuden luontokokemukset (esim. Chawla, 1998), mutta
- myös aikuisten suhdetta luontoon voi vahvistaa (Cleary, Fielding, Murray & Roiko (2018)).

- Tasapaino tärkeä – esim. vierailuilla luontoon on hyvinvointivaikutuksia masentuneille ja ahdistuneille, mutta erittäin tärkeä on ottaa huomioon sisäinen motivaatio lähteä luontoon (Tester-Jones ym. 2020).

Johtopäätökset

Luonnossa oleskelulla, virkistävyydellä ja liikkumisella on tärkeitä hyvinvointi- ja terveysvaikutuksia koko elinkaaren aikana

Luonnossa oleskelun ja luontoliikunnan edistämiseksi on

- mahdollistettava pääsy viheralueisiin
  - Erityisesti suuret viheralueet tukevat liikkumista
- kiinnittää huomioita luonnon ja luontoliikuntapaikkojen laatuun (huom. eri käyttäjäryhmiä)
- tuettava luontosuhteen kehittymistä
  - lapset ja aikuiset (!)

Luontoliikuntapalvelujen kehittäminen voi olla tarpeellista erityisesti

- vähän liikkuvalla väestöllä
- luonnosta vieraantuneille
- sosiaali- terveyspalvelujen yhteydessä

Kiitos!